

Valtuustoaloite 30.5.2022 / Jämsän kaupungissa päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin mallin (EVA) käyttöönotto päätöksen teossa sekä päätöksien lapsivaikutusten arviointi.

Khall 29.08.2022 § 240
949/00.01.03/2022

Valmistelu: hallintojohtaja Auli Korhonen, p. 040 557 2146,
kaupunginjohtaja Hanna Helaste, p. 0400 742 751

Valtuutettu Sari Jussila ja 32 muuta valtuutettua ovat jättäneet valtuustoaloitteen päätösten ennakkoarvioinnin mallin käyttöönotosta ja päätösten lapsivaikutusten arvioinnista.

Aloitteessa todetaan, että "Kuntahallinnossa tehtävät päätökset ovat usein mittavia ja laajoja, ja ne vaikuttavat syvästi kuntalaisiin ja kunnan talouteen. Mukaan päätöksentekoon tarvitaan useita erilaisia päätösvaihtoehtoja, joista poliitikot voivat valita kuntalaisten näkökulmasta parhaan. Vaikutusten ennakkoarvioinnilla tarkoitetaan päätösesitysten vaikutusten arviointia etukäteen ja se tulee kytkeä osaksi kunnan talouden ja toiminnan suunnittelun ja toteutuksen arviointiin... Vaikutusten ennakkoarviointi -menetelmä (EVA) on hyvinvointijohtamisen työväline ja hyvä käytäntö. EVA käyttöönottoa tukemaan on mallinnettu valmisteluprosessi ja sähköinen työväline "EVA", jotka löytyvät osoitteesta www.hyvinvointikertomus.fi (www.kuntaliitto.fi)."

Aloitteessa EVA arviointi esitetään otettavaksi käyttöön vuoden 2023 elokuun alusta alkaen siten, että sitä ennen viranhaltijoita, esittelijöitä ja luottamushenkilöitä koulutetaan ao. mallin käyttöönottoon. Aloite on kokonaisuudessaan luettavissa yhteisissä asiakirjoissa.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos:

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi on hyvinvointijohtamisen työväline ja tapa arvioida etukäteen, miten valmistelussa oleva päätös vaikuttaisi erilaisten ihmisryhmien elämään. Erilaisten vaihtoehtojen käsittelyllä ja vaikutusten jäsentämisellä hahmotetaan tulevaa.

Useissa laeissa edellytetään vaikutusten ennakkoarviointia.

Esimerkiksi

- Terveysturvalaki 11 § velvoittaa arvioimaan ennalta päätösten vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin.
- Tasa-arvolaki 4 § velvoittaa arvioimaan ennalta päätösten sukupuolivaikutuksia.
- YK:n lasten oikeuksien sopimus (3 artikla) edellyttää, että lapsia koskeissa päätöksissä harkitaan ensisijaisesti lapsen etua.

Läpinäkyvyys ja avoimuus edellyttävät, että vaikutusten ennakkoarvioinnissa yhdistetään eri näkökulmia samaan arviointityöhön. Käsitteltävä asia vaikuttaa siihen, mitä näkökulmia on syytä ottaa huomioon. Vaikutuksia voidaan arvioida monesta näkökulmasta. Riippuu aiheesta, mitä näkökulmia ennakkoarvioinnissa kannattaa painottaa, joskus se on lapset, joskus esim. ympäristö tai yritykset.

THL:n sivuilla www.thl.fi on valtuustoaloitteen aihealuetta (EVAn johtaminen, toteuttaminen ja käytännön esimerkkejä) käsitelty hyvin perusteellisesti.

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Jämsän kaupungissa valmistaudutaan päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin käyttöönottoon vuoden 2023 aikana. Valmisteluun nimetään työryhmä, joka valmistelee oman EVA-mallin ja ohjeistuksen osallistaen sekä luottamushenkilöt että valmistelijat. Valmistelun yhteydessä suunnitellaan EVA -osaamisen kehittäminen, arvioidaan EVAn edellyttämä resurssi, päätetään toimialojen EVA -vastuuhenkilöt, valmistellaan toimintatavat sekä kuvataan EVA osana talouden ja toiminnan suunnittelua ja arviointia. Valmistelutyön pohjalta kaupunginhallitus päättää EVAn käyttöönotosta vuoden 2023 aikana.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 25

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Hanna Helaste

Kaupunginhallitus antaa seliteosan mukaisen vastauksen tehtyyn valtuustoaloitteeseen ja esittää kaupunginvaltuustolle, että se toteaa valtuustoaloitteen johdosta annetun selvityksen riittäväksi.

Aloite on loppuunkäsitelty.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.